

Sutarčių dėl prekių pirkimo – pardavimo svarbiausių aspektų, kurie gali būti reglamentuoti nacionalinėje teisėje, sąrašas

Direktyvos 2019/771 taikymo srityje

Klausimas (aspektas)	Direktyvos nuostata	Paaškinimai
Vartotojų apsaugos taikymas asmenims, kurie nėra vartotojai, pavyzdžiui, nevyriausybinėms organizacijoms, startuoliams, smulčiojo ir vidutinio verslo subjektams	Preambulės 21 punktas	Projektu nenumatomas taikymo srities išplėtimas ir nėra siūloma teisės normos, reglamentuojančias vartojimo pirkimo-pardavimo sutartis, taikyti ir kitų asmenų (ne vartotojų) apsaugai.
Platformos paslaugų teikėjų (internetu platformų) prilyginimas pardavėjams	Preambulės 23 punktas	Projektu nėra siūloma nustatyti specialių normų dėl platformos paslaugų teikėjo (internetu platformos) automatinio pripažinimo pardavėju, kuris yra atsakingas už prekės atitiktį.
Pardavėjo, gamintojo ar kitų asmenų pareiga užtikrinti prekių atsarginių dalių prieinamumą arba informuoti vartotojus apie tokį prieinamumą	Preambulės 33 punktas	Projekte nėra numatoma pareiga užtikrinti prekių atsarginių dalių prieinamumą arba informuoti vartotojus apie tokį prieinamumą.
Pardavėjo pareigos pristatyti prekes (prekių pristatymo) įgyvendinimo reikalavimai	Preambulės 38 punktas	Projekte nėra specialių normų dėl prekių pristatymo. CK 6.318 ir 6.319 straipsniuose reglamentuota prekės perdavimo vieta ir momentas bei perdavimo terminas.
Teisinės garantijos termino ar ieškinio senaties termino sustabdymas arba nutraukimas prekės taisymo, pakeitimo arba derybų tarp pardavėjo ir vartotojo atvejais	Preambulės 44 punktas	Projekte nenumatoma specialių normų dėl teisinės garantijos termino ar ieškinio senaties termino sustabdymo ar nutraukimo, kai atliekamas prekės taisymas, pakeitimas arba vyksta pardavėjo ir vartotojo derybos. Ieškinio senaties termino sustabdymas reglamentuotas CK 1.129 straipsnyje. CK 1.130 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ieškinio senaties terminą nutraukia ieškinio pareiškimas įstatymų nustatyta tvarka.

Sąlygos, kuriomis pardavėjo pareigą pataisyti prekę gali atlikti vartotojas arba kitas asmuo pardavėjo sąskaita	Preambulės 54 punktas	Projekte nenumatoma specialių normų dėl vartotojo teisės pataisyti prekę.
Konkretūs prekės taisymo arba pakeitimo terminai, atsižvelgiant į konkrečias produktų kategorijas	Preambulės 55 punktas	Projekte nėra numatomi atskirų prekių kategorijų pataisymo ar pakeitimo konkretūs terminai.
Pristatymo vietos reglamentavimas, prekių taisymo ir (ar) pakeitimo vietos reglamentavimas	Preambulės 56 punktas	Projekte nėra specialių normų dėl prekių pristatymo, taisymo ir (ar) pakeitimo vietos.
Vartotojo teisė į žalos, padarytos dėl prekės neatitikties, atlyginimą Vartotojo teisė į žalos atlyginimą, kai prekės taisymas arba pakeitimas sukėlė didelių nepatogumų ar buvo atliktas nesilaikant protingo termino	Preambulės 61 punktas	CK 6.363 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad visais atvejais pirkėjas turi teisę į nuostolių, atsiradusių dėl netinkamos kokybės prekės pardavimo, atlyginimą. Nuostoliais laikomos ir prekės trūkumų pašalinimo išlaidos, jeigu, pardavėjui per protingą terminą jų nepašalinus, trūkumus pašalino pirkėjas ar jo pasitelkti tretieji asmenys. Atsižvelgiant į tai, Projekte numatoma, kad vartotojas turi teisę į žalos, atsiradusios dėl prekės neatitikties, atlyginimą.
Galimybė nustatyti išimtį viešuosiuose aukcionuose parduotų naudotų prekių ir gyvū gyvūnų pirkimo-pardavimo sutartims	3 straipsnio 5 dalis	Projekte numatomos išimtys naudotų prekių pirkimui–pardavimui viešajame aukcione ir gyvū gyvūnų pirkimui–pardavimui.
Vartotojo teisė iškart nutraukti sutartį (t. y. netaikant prekių pataisymo ar pakeitimo), jeigu prekės trūkumai (neatitiktis) paaiškėja ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pristatymo	3 straipsnio 7 dalis, preambulės 19 punktas	Pagal Direktyvos 13 straipsnį nustatoma dviejų pakopų vartotojų teisių gynimo sistema: 1) taikomas prekės pataisymas (remontas) arba prekės pakeitimas; 2) kainos sumažinimas arba sutarties nutraukimas, išskyrus nustatytas išimtis (pavyzdžiui, kai neatitiktis yra tokia didelė, kad yra pagrįsta iškart reikalauti sumažinti prekės kainą arba nutraukti sutartį). Kitaip tariant, paprastai vartotojas neturi teisės iškart reikalauti kainos sumažinimo arba sutarties nutraukimo, bet pirmiausia turėtų leisti

		pardavėjui pataisyti arba pakeisti prekę. Tuo tarpu Direktyvos 3 straipsnio 7 dalis leidžia nacionalinėje teisėje nustatyti bendrą išimtį, leidžiančią per 30 dienų iškart reikalauti sutarties nutraukimo. Projekte nesiūloma nustatyti išimties iš Direktyvos 13 straipsnio nuostatų.
Sutarties negaliojimas, jeigu apribojimas dėl trečiosios šalies teisių, visų pirma intelektinės nuosavybės teisių, pažeidimo užkerta kelią naudotis prekėmis arba apriboja jų naudojimą	9 straipsnis, preambulės 35 punktas	Projekte nėra numatomas sutarties negaliojimas, jeigu dėl kitų asmenų intelektinės nuosavybės teisių ar kitų teisių pažeidimo užkertama galimybė vartotojui naudotis skaitmeniniu turiniu ar skaitmenine paslauga arba apribojamas jų naudojimas. Projekte numatoma, kad verslininkas yra atsakingas už neatitiktį, jeigu dėl kitų asmenų intelektinės nuosavybės teisių ar kitų teisių pažeidimo užkertama galimybė vartotojui naudotis preke (t. y. kitų asmenų teisių pažeidimas laikomas neatitiktimi).
Ilgesnis nei 2 metų (nuo prekės pristatymo) teisinės garantijos terminas arba ieškinio senaties terminas Ilgesnis teisinės garantijos terminas tam tikroms prekių grupėms, pavyzdžiui, statybos produktams	10 straipsnio 3 dalis, preambulės 41 punktas	Projekte numatomas 2 metų teisinės garantijos (garantijos pagal įstatymą) terminas. Projekte nėra numatomi skirtingi teisinės garantijos terminai atskiroms prekių kategorijoms.
Galimybė taikyti ieškinio senaties terminą kartu su teisinės garantijos (atsakomybės) terminu arba vietoj jo	10 straipsnio 4 ir 5 dalys, preambulės 42 punktas	CK 1.125 straipsnio 5 dalies 2 punkte ieškiniams dėl parduotų daiktų trūkumų nustatytas sutrumpintas 6 mėnesių ieškinio senaties terminas. CK 6.363 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad šiame straipsnyje nustatytoms pirkėjo (vartotojo) teisėms taikomas 2 metų ieškinio senaties terminas.¹

¹ Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra konstatavęs, kad garantinių terminų pasibaigimas paprastai nulemia sandorio šalies suteiktos garantijos pasibaigimą, taigi ir atsakomybės už daiktų arba paslaugų kokybės trūkumus, išaiškėjusių po garantinio termino pabaigos, išnykimą. Tai reiškia, kad asmuo netenka teisės į ieškinį dėl daiktų arba paslaugų kokybės trūkumų, paaiškėjusių po garantinio termino pabaigos. Ieškinio senatis – tai įstatymų nustatytas laiko tarpas (terminas), per kurį asmuo gali apginti savo pažeistas teises pareikšdamas ieškinį (CK 1.124 straipsnio 1 dalis).

		Pagal CK 6.338 straipsnio 2 dalį pirkėjas reikalavimus dėl daikto trūkumų gali pareikšti per protingą terminą, bet ne vėliau kaip per 2 metus nuo daikto perdavimo dienos, jeigu įstatymai arba sutartis nenumato ilgesnio termino. Projekte siūloma nustatyti teisinės garantijos (garantijos pagal įstatymą) terminą. Taip pat Projekte siūloma ir toliau taikyti 2 metų ieškinio senaties terminą vartotojo reikalavimams dėl prekių trūkumų.
Galimybė pardavėjui ir vartotojui susitarti dėl trumpesnio teisinės garantijos (atsakomybės) ar senaties termino nei 2 metai (ne trumpesnio nei 1 metai) dėl naudotų prekių	10 straipsnio 6 dalis, preambulės 43 punktas	Projekte numatoma galimybė pardavėjui ir vartotojui susitarti dėl trumpesnio pardavėjo atsakomybės dėl naudotų prekių neatitikties termino, tačiau jis negali būti trumpesnis nei vieneri metai.
Galimybė nustatyti ilgesnę – 2 metų (vietoj 1 metų) – trukmės prezumpciją, kad paaiškėjęs prekės trūkumas (neatitiktis) buvo prekės pristatymo metu (t. y. įrodinėjimo našta tenka pardavėjui)	11 straipsnio 2 dalis, preambulės 45 punktas	Projekte numatoma 1 metų trukmės prezumpcija, kad paaiškėjusi neatitiktis laikoma buvusia prekių pristatymo metu, nebent būtų įrodyta kitaip arba jei tai būtų nesuderinama su prekių pobūdžiu arba neatitikties pobūdžiu, t. y. nėra kitokių nuostatų nei Direktyvoje.
Galimybė nustatyti vartotojo pareigą pranešti pardavėjui apie prekės neatitiktį per ne trumpesnę nei 2 mėnesių nuo neatitikties paaiškėjimo terminą	12 straipsnis, preambulės 46 punktas	Projekte nėra numatyta vartotojo pareiga pranešti pardavėjui apie prekės neatitiktį per ne trumpesnę nei 2 mėnesių nuo neatitikties paaiškėjimo terminą.
Vartotojo teisė sustabdyti likusios kainos ar jos dalies mokėjimą tol, kol pardavėjas neįvykdys savo pareigų	13 straipsnio 6 dalis	Projekte numatoma, kad vartotojas turi teisę sustabdyti kainos ar jos dalies mokėjimą tol, kol pardavėjas neįvykdys

Ieškinio senaties terminas prasideda nuo teisės į ieškinį atsiradimo dienos, o teisė į ieškinį atsiranda nuo tos dienos, kurią asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie savo teisės pažeidimą. Paprastai garantinis terminas lemia vėliausią momentą, kada gali prasidėti ieškinio senaties termino eigos pradžia ieškiniams dėl daiktų arba paslaugų trūkumų pareikšti (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. vasario 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-43/2007*).

		jam nustatytų pareigų, susijusių su atitikties užtikrinimu.
Vartotojo prisidėjimas prie neatitikties poveikis vartotojo teisei pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis	13 straipsnio 7 dalis	Projekte nėra specialių nuostatų dėl vartotojo prisidėjimo prie žalos atsiradimo poveikio vartotojo teisėms. Pagal CK 6.248 straipsnio 4 dalį ir 6.259 straipsnio 1 dalį žalos atlyginimas gali būti proporcingai mažinamas.
Galimybė nustatyti prekių ir pinigų grąžinimo būdus, vartotojui nutraukus pirkimo-pardavimo sutartį	16 straipsnio 3 dalis	Direktyvos 16 straipsnio 3 dalies b punkte nenustatytas pinigų grąžinimo terminas. Įgyvendinant Direktyvos 2011/83/ES 13 straipsnio 3 dalį, CK 6.228 ¹¹ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad verslininkas turi grąžinti vartotojui jo sumokėtas sumas ne vėliau kaip per 14 dienų nuo vartotojo pranešimo gavimo. Grąžindamas vartotojui visas sumokėtas sumas, verslininkas turi naudoti tokį patį mokėjimo būdą, kokį naudojo vartotojas mokėdamas verslininkui. Atsižvelgiant į tai, Projekte numatoma, kad pardavėjas, gavęs prekę arba vartotojo pateiktus įrodymus, kad prekė buvo išsiųsta, turi grąžinti vartotojui už prekę sumokėtą kainą ne vėliau kaip per 14 dienų.
Galimybė reglamentuoti komercinių garantijų aspektus, kurie nereglamentuojami direktyvoje, pavyzdžiui, taisyklės dėl kalbos, kuria vartotojui turi būti pateikiamas komercinės garantijos pareiškimas; galimybė nustatyti, kad komercinės garantijos būtų teikiamos nemokamai	17 straipsnio 4 dalis, preambulės 62 punktas	Projekte nėra siūloma reglamentuoti komercinių garantijų aspektus, kurie nėra reglamentuoti direktyvoje.